

March-April 2021, Volume 10, Issue 2

Correlation of Sexual Schemas with Marital Conflicts and Marital Instability in Couples

Fereshteh Islami Baba Heidari ¹, Faezeh Asgari ^{2*}, Majid Zarghami Hajebi ³

1- Master Student of General Psychology, Department of Psychology, Faculty of Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.

2- Assistant Professor, Department of Counseling, Faculty of Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.

3- Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.

Corresponding author: Faezeh Asgari, Assistant Professor, Department of Counseling, Faculty of Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.

Email: fz_asgari@yahoo.com

Received: 1 Oct 2020

Accepted: 31 Dec 2021

Abstract

Introduction: Sexual schemas as cognitive generalizations are the result of one's past experiences. Existence of desirable sexual function has a very important and fundamental role in the success and stability of the family center. The aim of this study was to determine the correlation between sexual schemas and marital conflicts and marital instability of couples referring to family counseling centers in Qom in 2019.

Methods: The research method was descriptive-correlational. The statistical population included all married couples aged 30-45 years who referred to family counseling centers in Qom. The statistical sample includes 404 members of the statistical community who were selected by available sampling. Research instruments included a demographic questionnaire, the "Sexual Schema Scale", the "Revised Marital Conflict Questionnaire", and the "Marital Instability Index". Content validity was calculated by qualitative method and reliability was measured by internal correlation method by calculating Cronbach's alpha coefficient. The collected data were analyzed in SPSS. 20.

Results: Between the components of passionate-romantic sex schema ($P=0.000$, $R= -0.147$), explicit-comfortable, passionate-loving ($P=0.000$, $R= -0.151$), and intellectual-progressive ($P=0.000$, $R=0.156$), there was a negative correlation with marital instability. There was no significant correlation between shy-conservative and powerful-aggressive components with marital instability. There were also shy-conservative components ($P =0.000$, $R=0.131$), powerful-aggressive ($P=0.000$, $R =0.144$), with a significant positive correlation with marital conflicts. There was a negative correlation between the passionate-loving ($P=0.05$, $R=-0.128$) and the intellectual-progressive component ($P=0.000$, $R= 0.160$) with marital conflicts.

Conclusions: Sexual schemas are associated with marital conflicts and marital instability. Therefore, psychologists and counselors are advised to reduce marital conflict and stabilize marriage by changing sexual schemas in a positive way and prevent the harm of divorce.

Keywords: Sexual Schemas, Marital Conflicts, Marital Instability.

همبستگی طرحواره های جنسی با تعارضات زناشویی و بی ثباتی ازدواج در زوجین

فرشته اسلامی بابا حیدری^۱، فائزه عسگری^{۲*}، مجید ضرغامی حاجبی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

۲- استادیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

۳- دانشیار، گروه روان شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

نویسنده مسئول: فائزه عسگری، استادیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

ایمیل: fz_asgari@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۷/۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۱۰

چکیده

مقدمه: طرحواره جنسی به عنوان تعمیم‌های شناختی حاصل تجارب گذشته فرد می باشد. وجود عملکرد جنسی مطلوب، نقش بسیار مهم و اساسی در موفقیت و پایداری کانون خانواده دارد. پژوهش حاضر با هدف تعیین همبستگی طرحواره‌های جنسی با تعارضات زناشویی و بی‌ثباتی ازدواج زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره خانواده آموزش و پرورش شهر قم در سال ۱۳۹۸ انجام شد.

روش کار: روش پژوهش از نوع توصیفی- همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه زوج های متأهل رده سنی ۳۰-۴۵ سال مراجعه کننده به مراکز مشاوره خانواده آموزش و پرورش شهر قم بود. نمونه آماری شامل ۴۰۴ تن از اعضای جامعه آماری مذکور است که به صورت نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه جمعیت شناختی، "مقیاس طرحواره جنسی" (Sexual Schema Scale)، "پرسشنامه تجدید نظر شده تعارضات زناشویی" (Revised Marital Conflict Questionnaire) و "شاخص بی ثباتی ازدواج" (Marital Instability Index) بود. روایی محتوا به روش کیفی و پایایی به روش همبستگی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بررسی گردید. داده های جمع آوری شده در نرم افزار اس پی اس نسخه ۲۰ تحلیل شد.

یافته ها: بین مولفه های طرحواره جنسی پرشور - عاشقانه ($P=0/000, R=-0/147$)، صریح - راحت، پرشور - با محبت ($P=0/000, R=-0/151$)، روشنفکر - مترقی ($P=0/000, R=0/156$) بی ثباتی ازدواج همبستگی منفی وجود داشت. بین مولفه های خجالتی - محافظه کار و قدرتمند - پرخاشگر با بی ثباتی ازدواج همبستگی معنا داری وجود نداشت. همچنین مولفه های خجالتی - محافظه کار ($P=0/000, R=0/131$)، قدرتمند - پرخاشگر ($P=0/000, R=0/144$)، با تعارضات زناشویی همبستگی مثبت معنا دار وجود داشت. بین مولفه پرشور - با محبت ($P=0/000, R=-0/128$) و روشنفکر - مترقی ($P=0/000, R=0/160$) با تعارضات زناشویی همبستگی منفی وجود داشت.

نتیجه گیری: طرحواره‌های جنسی با تعارضات زناشویی و بی‌ثباتی ازدواج همبستگی دارد. بنابراین، به روانشناسان و مشاوران توصیه می شود با تغییر طرحواره های جنسی در جهت مثبت، موجبات کاهش تعارضات زناشویی و ثبات ازدواج را پدید آورند و از آسیب طلاق پیشگیری کنند.

کلید واژه ها: طرحواره‌های جنسی، تعارضات زناشویی، بی‌ثباتی ازدواج.

مقدمه

ازدواج و رابطه زناشویی منبع حمایت (Support)، صمیمیت (Intimacy) و لذت در انسان است (۱). مفهوم بی ثباتی ازدواج (Marriage instability)، قطب منفی پیوستاری که تداوم و پیوستگی ازدواج را نشان می‌دهد، قرار دارد. بی ثباتی ازدواج به زندگی زوج‌هایی اشاره دارد که طلاق نگرفته‌اند، ولی به دنبال جدایی از یکدیگرند و احتمال جدایی و طلاق در بین آن‌ها بالا است. بی ثباتی ازدواج و در نتیجه طلاق، مسئله‌ای فردی نیست که عواقب و عوارض آن فقط متوجه افراد درگیر در آن شود، بلکه معضلی اجتماعی است که کل جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۲).

تعارضات زناشویی مشکلات فراوانی برای زوجین به وجود می‌آورد، حتی زوجینی که دارای فرزند هستند یا تازه صاحب فرزند شده‌اند، فرزندان آن‌ها از تبعات تعارضات زناشویی والدین خود نیز آسیب می‌بینند (۳). بررسی‌ها نشان می‌دهد زنان و مردانی که تعارضات زناشویی زیادی را در روابط و زندگی خود تجربه می‌کنند موارد مختلفی مانند درک ناکافی از یکدیگر، انتظارات غیر واقعی از ازدواج و یا انتظارات غیر واقعی از یکدیگر، مشکلات مالی و اخلاقی در زندگی‌شان وجود دارد. بعضی از این موارد و مشکلات مانند خیانت جنسی نقش مهمی در تعارضات زناشویی و طلاق به عهده دارند (۴).

یکی از مسائل مهم در رابطه بین زوجین شناخت جنسی طرفین از یکدیگر است. در این بین عوامل متعددی هستند که بر چگونگی رابطه جنسی بین زوجین تأثیرگذار می‌باشند و می‌توانند منجر به تداوم یا حتی مشکلات جنسی در بین زوجین شوند (۵). در بیش از یک قرن گذشته مطالعات بسیاری به بررسی پیش‌بینی‌کننده‌های عوامل اختلال در روابط زناشویی و متعاقب آن تعارضات زناشویی اختصاص یافته است. از جمله این عوامل طرحواره‌های جنسی فرد و چگونگی عملکرد و رضایت جنسی زوجین در روابط زناشویی است. در یک ازدواج سالم، وجود عملکرد جنسی مطلوب به نحوی که بتواند موجب تأمین رضایت طرفین شود، نقش بسیار مهم و اساسی در موفقیت و پایداری کانون خانواده دارد. در یک ازدواج سالم، وجود عملکرد جنسی مطلوب به نحوی که بتواند موجب تأمین رضایت طرفین شود، نقش بسیار مهم و اساسی در موفقیت و پایداری کانون خانواده دارد (۵).

Anderson & Cyranowski (۶) مفهوم طرحواره جنسی را به عنوان تعمیم‌های شناختی فرد از جنبه‌های جنسی حاصل تجارب گذشته تعریف کرده‌اند که این طرحواره‌ها یک نمایشی تاریخی از زندگی جنسی اوست و به عنوان باورهای اساسی و هسته‌ای ابعاد جنسی فرد تعریف شده است که از تجارب گذشته مشتق شده‌اند و در تجربه‌های حال نمود پیدا می‌کنند و در پردازش اطلاعات جنسی افراد تأثیر می‌گذارند و رفتار جنسی را هدایت می‌کنند (۴). معمولاً طرحواره‌های جنسی زنان در دامنه‌ای از مثبت تا منفی قرار می‌گیرند. در حالی که مردان از این نظر به صورت طرحواره دار (دیدگاه مثبت) و بدون طرحواره (دیدگاه منفی) تقسیم می‌شوند (۷). ارتباطات صحیح جنسی در زندگی زناشویی مانند نحوه بیان احساسات و عواطف به همسر، خود می‌تواند تأثیر متقابلی در روابط زناشویی و عزت نفس جنسی داشته باشد. بنابراین، در یک ازدواج سالم، یک رابطه جنسی مطلوب به نحوی که بتواند موجب تأمین رضایت طرفین شود، وجود دارد (۸).

امروزه با توجه به افزایش آمار طلاق در جامعه، احساس امنیت و آرامش و روابط صمیمانه بین مرد و زن به سستی گراییده است و خانواده به گونه فزاینده‌ای با نیروهای مخرب مواجه شده و تهدید مهمی برای سلامت جامعه به شمار می‌رود و طلاق مهمترین عامل از هم گسیختگی ساختار بنیادی ترین بخش جامعه، یعنی خانواده است (۹). در سال‌های اخیر، موضوع تعارضات و آشفتگی زناشویی یکی از عوامل ختم شونده به طلاق است که به صورت یک روند فزاینده در میان آثار منتشر شده حوزه ازدواج وضعیتی ویژه کسب کرده است (۱۰). آمارها، آشفتگی زناشویی را به عنوان مشکلی موزیانه که در حال حاضر در همه جا هست مورد توجه قرار داده‌اند و نتایج مطالعات اپیدمیولوژیک به طور عمده نشان می‌دهد که در هر لحظه ۲۰ درصد جمعیت در معرض آشفتگی زناشویی هستند (۹، ۱۱، ۱۲).

بابایی (۴) در پژوهشی نشان داد که بین طرحواره‌های جنسی، عملکرد جنسی و رضایت جنسی با تعارضات زناشویی رابطه معکوس معناداری وجود داشت. بنکدار مازندرانی (۱۲) در پژوهشی نشان داد که هر یک از مولفه‌های خودپنداره جنسی (خودکارآمدی، هوشیاری، عزت نفس و طرحواره جنسی) قابلیت تبیین بی ثباتی ازدواج را داشته‌اند. مریمی و همکاران (۱۳) در پژوهشی به تعیین نقش طرحواره

در دسترس با توجه به معیارهای ورود، نمونه انتخاب شد. ابتدا فهرست تمامی مراکز مشاوره خانواده آموزش و پرورش شهر قم (چهار مرکز) تهیه، سپس دو مرکز مشاوره خانواده آموزش و پرورش به صورت تصادفی ساده بوسیله قرعه کشی انتخاب شد و در ادامه از بین مراجعین به این مراکز، نمونه پژوهش با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شد و پس از کسب رضایت آگاهانه از مراجعین، نسبت به تکمیل پرسشنامه های پژوهش اقدام شد. معیارهای ورود به مطالعه: ۱. داشتن حداقل ۶ ماه تجربه زندگی مشترک، ۲. در حال حاضر متاهل بوده و به طور مشترک با همسرشان زندگی کنند، ۳. قرار داشتن در سنین پیش از یائسگی، ۴. عدم وجود سابقه اختلالات جنسی مانند (واژینیسموس، درد حین مقاربت)، ۵. رضایت جهت تکمیل پرسشنامه ها، ۶. سواد در حد مطالعه و تکمیل پرسشنامه ها بود. معیارهای خروج از مطالعه شامل: ۱. بارداری، ۲. داشتن تجربه حوادث تنش زا در سه ماهه گذشته مانند از دست دادن یکی از نزدیکان، ۳. بیماری طبی یا روانشناختی شناخته شده براساس خوداظهاری مشارکت کنندگان بود. داده ها با ابزارهای زیر جمع آوری شد. پرسشنامه جمعیت شناختی شامل سن، جنس و سن ازدواج بود.

"مقیاس طرحواره جنسی" (Sex Schema Scale) دارای دو فرم بود. با توجه به اینکه شکل گیری طرحواره های جنسی ناشی از فضای اجتماعی و انتظارات جامعه از نقش جنسیتی زن و مرد و تفاوت در تمایلات جنسی زن و مرد می باشد این مقیاس در دو فرم زنان و مردان طراحی شده است.

فرم مردانه: این مقیاس توسط Cyranowski و همکاران (۵) در سال ۱۹۹۹ طراحی شده، که از ۴۵ صفت تشکیل شده است. برای مقیاس مردان ۳ خرده مقیاس در نظر گرفته شده است که شامل: پرشور- با محبت (passionate love -) (۲۲، ۱۹، ۱۸، ۱۳، ۴، ۴۲، ۳۸، ۳۶، ۳۱، ۲۷)، قدرتمند - پرخاشگر (powerful - aggressive) (۴۳، ۴۱، ۳۴، ۳۳، ۳۰، ۲۹، ۲۶، ۲۴، ۱۱، ۱۰، ۹، ۷، ۶)، روشنفکر - مترقی (intellectual -) (۳۹، ۲۱، ۱۶، ۲) است. دامنه نمره بین صفر تا ۱۶۲ می باشد. نمره بالاتر نشانگر طرحواره قوی تر و نمره پایین نشانگر طرحواره ضعیف تر می باشد. آزمودنی باید در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه ای (از اصلاً: صفر تا خیلی زیاد: ۶) مشخص سازد که هر یک از این صفات تا چه حد وی

های جنسی در پیش بینی رضایت زناشویی دانشجویان زن متأهل پرداختند. نتایج نشان داد که بین طرحواره جنسی و مولفه های آن (پرشور و رمانتیک و صراحت-راحت) با رضایت زناشویی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. بعلاوه، نتایج نشان داد که طرحواره جنسی و مولفه های آن (پرشور و رمانتیک و صراحت-راحت) قادر به پیش بینی رضایت زناشویی می باشند. مرادی اورگانی (۱۴) در پژوهشی نشان داد که بین طرحواره های جنسی مردان و زنان با رضایت جنسی و سازگاری زناشویی رابطه معنادار وجود دارد و مشخص شد که افرادی که دارای طرحواره جنسی مثبت بودند، رضایت جنسی و سازگاری بیشتری داشتند. همچنین طرحواره های جنسی و رضایت جنسی سازگاری زناشویی را پیش بینی کردند. Mueller و همکاران (۱۵) در مطالعه ای نشان دادند که مردان و زنان با طرحواره جنسی مثبت در ارتباط با شریک جنسی خود، رضایت بیشتری دارند.

Crane و همکاران (۱۶) پژوهشی با عنوان عملکرد جنسی و کیفیت رابطه زناشویی انجام دادند. نتایج نشان داد عملکرد جنسی با کیفیت کلی زناشویی، توافق زناشویی و همبستگی زناشویی، بیان احساسات زناشویی، رضایت زناشویی رابطه مثبت و معناداری دارد. همچنین عملکرد جنسی با ترس از ارتباط جنسی رابطه منفی دارد. اگر چه که تاکنون پژوهش هایی در زمینه متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر و عوامل مرتبط با آن انجام شده است، اما در مورد بررسی رابطه طرحواره های جنسی با تعارضات زناشویی و بی ثباتی ازدواج پژوهشی در دسترس نیست. لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین همبستگی طرحواره های جنسی با تعارضات زناشویی و بی ثباتی ازدواج زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره خانواده آموزش و پرورش شهر قم در سال ۱۳۹۸ انجام شد.

روش کار

روش پژوهش از نوع توصیفی- همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه زوج های دارای رده سنی ۳۰-۴۵ سال مراجعه کننده به مراکز مشاوره خانواده آموزش و پرورش شهر قم بود. تعداد نمونه براساس جدول مورگان و با توجه به اندازه جامعه آماری، تعداد ۲۰۲ زوج انتخاب شدند با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای، دو مرکز مشاوره انتخاب شد و در ادامه از بین مراجعین به مراکز بصورت

را توصیف می کند و در شخصیت او نمود دارد. از آنجایی که افراد به گونه آزادانه در مورد مسایل جنسی خود صحبت می کنند، ۱۸ صفت به عنوان عبارت هایی پرکننده در این ابزار بکار رفته اند تا ماهیت ویژگی اصلی مورد ارزیابی از دید آزمودنی ها پنهان بماند. عبارت های ۴۵، ۳۳، ۱۰، ۲ به صورت معکوس نمره گذاری می شوند (۶).

فرم زنانه: این مقیاس توسط Cyranowski و همکاران (۵) در سال ۱۹۹۹ با هدف اندازه گیری طرحواره های جنسی زنان تدوین شده است و ۵۰ صفت در این آزمون مشخص شده است. آزمودنی در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه ای (از اصلاً صفر= تا خیلی زیاد = ۶) مشخص می سازد که هر کدام از این صفات، تا چه حد وی را توصیف می کند. عبارت های معکوس این مقیاس ۴۵ می باشد که به صورت (اصلاً= تا خیلی زیاد= صفر) نمره گذاری می شود. از آنجا که افراد به طور آزادانه در مورد مسائل جنسی خود صحبت نمی کنند، ۲۴ صفت به عنوان عبارت های پرکننده در این آزمون به کار رفته اند تا ماهیت اصلی مورد ارزیابی از دید آزمودنی پنهان بماند. این ابزار دارای ۲۶ عبارت می باشد و ۳ عامل پرشور - عشق (passionate-romantic) (۵، ۱۱، ۲۰، ۳۵، ۳۷، ۳۹، ۴۴، ۴۵، ۴۸ و ۵۰)، صریح - راحت (open-Direct) (۲، ۶، ۹، ۱۳، ۱۶، ۱۸، ۲۴، ۲۵ و ۳۲) و خجالتی - محافظه کار (محتاط) (embarrassed-conservative) (۳، ۸، ۲۲، ۲۸، ۳۱، ۳۸ و ۴۱) را می سنجد و سایر عبارت ها پرکننده هستند. به منظور جلوگیری از سوگیری و پوشاندن ماهیت اصلی آزمون از دید پاسخ دهندگان مورد استفاده قرار گرفته اند و در نمره گذاری محاسبه نمی شود. حداقل و حداکثر نمره این پرسشنامه صفر و ۱۵۶ می باشد. هر چه نمره حاصل شده از این پرسشنامه بیشتر باشد، نشان دهنده میزان بیشتر خود طرحواره جنسی خواهد بود و بالعکس.

Cyranowski و همکاران (۵) پژوهش خود بر روی ۳۸۵ مرد متاهل دانشجوی دانشگاه اوهایو آمریکا انجام داد. روایی سازه "مقیاس طرحواره جنسی" به روش تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی نشان داد که این مقیاس دارای ۳ عامل پرشور - با محبت، قدرتمند - پرخاشگر و روشنفکر - مترقی می باشد. همچنین روایی همگرایی "مقیاس طرحواره جنسی" مردان با "مقیاس دانش و نگرش جنسی" (Sexual Knowledge and Attitudes Scale) ضریب همبستگی ۰/۸۲

بدست آمد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ با نمونه فوق به ترتیب برای عامل پرشور - عشق ۰/۷۸، قدرتمند - پرخاشگر ۰/۸۵ و روشنفکر - مترقی ۰/۷۷ گزارش کردند (۶).

Anderson & Cyranowski (۶) روایی و پایایی "مقیاس طرحواره جنسی" را بر روی ۳۸۷ زن متاهل دانشجوی دانشگاه اوهایو آمریکا انجام داد. روایی همگرایی مقیاس فوق با "مقیاس دانش و نگرش جنسی" ضریب همبستگی ۰/۷۵ بدست آمد که روایی همگرایی این آزمون اثبات می شود. پایایی به روش همبستگی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ با نمونه فوق ۰/۸۲ بدست آمد. Nowosielski و همکاران (۱۷) در پژوهش خود روایی سازه "مقیاس طرحواره جنسی" را به روش تحلیل عامل تاییدی بر روی ۵۶۱ تن از زنان و مردان متاهل لهستانی بررسی و تایید شد. پایایی به روش همبستگی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی نمونه فوق در فرم زنانه ۰/۷۰ و در فرم مردانه ۰/۷۲ بدست آوردند.

در پژوهش مجتبیایی و همکاران (۱۸) روایی محتوا به روش کیفی "مقیاس طرحواره جنسی" برای فرم های مردانه و زنانه مورد تایید ۱۰ تن از مدرسین دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن قرار گرفت و پایایی به روش همبستگی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۱۹۰ تن از پرستاران بیمارستان های دولتی شهر تهران در نمره کل ۰/۷۸، پرشور - عشق ۰/۷۰، قدرتمند - پرخاشگر ۰/۸۲ و روشنفکر - مترقی ۰/۷۵، صریح - راحت ۰/۶۶، خجالتی - محتاط ۰/۵۶، گزارش کردند. در پژوهش مرادی اورگانی (۱۴) پایایی به روش همبستگی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ "مقیاس طرحواره جنسی" بر روی ۳۵۰ تن (۱۷۵ زن، ۱۷۵ مرد) شهر اصفهان در فرم زنانه ۰/۷۳ و در فرم مردانه ۰/۸۴ بدست آمد. در این پژوهش روایی گزارش نشد.

"پرسشنامه تجدید نظر شده تعارضات زناشویی" (Revised Marital Conflict Questionnaire) توسط ثنایی (۱۹) در سال ۱۳۷۹ طراحی شده است. این پرسشنامه دارای ۵۴ عبارت است که برای سنجیدن تعارض های زن و شوهر ساخته شده است. این پرسشنامه ۸ بعد از تعارضات زناشویی را می سنجد که شامل کاهش همکاری، کاهش رابطه جنسی، افزایش واکنش های هیجانی، افزایش حمایت فرزند، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود، کاهش رابطه

خویشاوندان خود ۰/۸۶، کاهش رابطه فردی با خویشاوندان همسر و دوستان ۰/۸۹، جدا کردن امور مالی از یکدیگر ۰/۷۱، کاهش ارتباط موثر ۰/۶۹ و کل عبارت ها ۰/۹۶ به دست آمده است (۱۹). در مطالعات خارجی از این پرسشنامه استفاده نشده است.

مقتدا و حلاجی در مطالعه خود روایی محتوا به روش کیفی "پرسشنامه تجدید نظر شده تعارضات زناشویی" را با نظر خواهی از ۱۰ تن از مدرسین گروه مشاوره دانشگاه خوارزمی بررسی و تایید کردند. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۱۱۱ تن (۵۳ مرد و ۵۸ زن) دانشجویان و کارمندان متاهل دانشگاه تهران ۰/۷۵ بدست آمد (۲۱).

ساداتی و همکاران روایی محتوا به روش کیفی "پرسشنامه تجدید نظر شده تعارضات زناشویی" را با نظرسنجی از ۱۰ تن از مدرسین گروه مشاوره دانشگاه شهید چمران اهواز مطلوب ارزیابی کردند و برای بررسی پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۳۰۰ تن از معلمان مرد شهر برای کاهش همکاری ۰/۸۱، کاهش رابطه جنسی ۰/۶۵، افزایش واکنش های هیجانی ۰/۷۲، افزایش حمایت فرزند ۰/۳۵، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود ۰/۸۷، کاهش رابطه فردی با خویشاوندان همسر و دوستان ۰/۹۱، جدا کردن امور مالی از یکدیگر ۰/۷۳، کاهش ارتباط موثر ۰/۷۱ و کل ۰/۹۵ به دست آمده است (۲۲).

"شاخص بی ثباتی ازدواج" (Marital Instability Index) توسط Edwards و همکاران (۲۳) با ۱۴ عبارت در سال ۱۹۸۷ طراحی شده است که برای اندازه گیری عدم ثبات زناشویی تدوین شده است. پاسخ ها بصورت هرگز صفر، گاهی ۱، اغلب اوقات ۲، خیلی اوقات ۳ نمره گذاری می شود. بنابراین، حداقل و حداکثر نمره این شاخص به ترتیب صفر و ۴۲ خواهد بود. بالاتر بودن نمره نشانگر بی ثباتی ازدواج و احتمال بالای طلاق می باشد و پایین بودن نمره نشانگر ثبات ازدواج می باشد. Edwards و همکاران در پژوهش خود بر روی ۲۰۳۵ زن و مرد متاهل زیر ۵۵ سال در آمریکا روایی پیش بین شاخص نشان دادند افرادی که نمره پایین در این شاخص داشتند بعد از سه سال، فقط ۳ درصد آن ها اقدام به طلاق کردند در مقابل افرادی که نمره بالا در این شاخص داشتند ۲۷ درصد اقدام به طلاق کردند. بررسی پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر

فردی با خویشاوندان همسر و دوستان، جدا کردن امور مالی از یکدیگر، و کاهش ارتباط موثر می باشد. برای هر عبارت ۵ گزینه نمره ۱ تا ۵ اختصاص داده شده است. حداکثر نمره کل پرسشنامه ۲۷۰ و حداقل آن ۵۴ است. عبارت های ۸ خرده مقیاس ها از این قرار است: کاهش همکاری (reduce cooperation)، عبارت های ۴، ۱۲، ۱۸، ۲۵، ۳۴، کاهش رابطه جنسی (reduce sex)، عبارت های ۵، ۱۳، ۱۹، ۳۵، ۴۰؛ افزایش واکنش های هیجانی (Increased emotional reactions) عبارت های ۶، ۱۴، ۲۰، ۲۷، ۳۶، ۴۲، ۴۹، ۵۱؛ افزایش حمایت فرزند (increase child support)، عبارت های ۹، ۲۲، ۳۱، ۳۸، ۴۴؛ افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود (increase personal relationship with your relatives)، عبارت های ۸، ۱۵، ۲۱، ۲۹، ۳۷، ۴۳؛ کاهش رابطه فردی با خویشاوندان همسر و دوستان (decreased personal relationship with spouse relatives and friends)، عبارت های ۱، ۲۳، ۳۲، ۴۶، ۵۰، ۵۳؛ جدا کردن امور مالی از یکدیگر (separate finances) عبارت های ۲، ۱۰، ۱۷، ۲۴، ۳۳، ۳۹، ۴۸؛ کاهش ارتباط موثر (reduce effective communication) عبارت های ۳، ۷، ۱۱، ۱۶، ۲۶، ۲۸، ۳۰، ۴۱، ۴۵، ۴۷، ۵۲، ۵۴. حداکثر نمره هر خرده مقیاس مساوی با تعداد عبارت های آن خرده مقیاس ها ضربدر ۵ است. نمره گذاری گزینه ها شامل: هرگز ۱، بندرت ۲، گاهی ۳، اکثرا ۴، همیشه ۵ می باشد. عبارت های ۳، ۱۱، ۱۴، ۲۶، ۳۰، ۳۳، ۴۵، ۴۷، ۵۴ به صورت معکوس نمره گذاری می شوند. حداقل نمره ۵۴ و حداکثر نمره ۲۷۰ می باشد. در این ابزار نمره بالا به معنی تعارض و اختلاف بیشتر و نمره پایین به معنای تعارض و اختلاف کمتر است (۲۰).

ثنایی "پرسشنامه تجدید نظر شده تعارضات زناشویی" را بر روی ۱۲۰ تن شامل ۴۸ مرد و ۷۲ زن دارای تعارض زناشویی مراجعه کننده به مراجع قضایی شهر تهران و نیز یک گروه کنترل شامل ۱۵۰ زوج عادی شامل ۶۸ مرد و ۸۲ زن مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر تهران بکار گرفت. روایی محتوا به روش کیفی براساس نظر ۱۰ تن از مدرسین گروه مشاوره دانشگاه تهران و دانشگاه خوارزمی مطلوب ارزیابی شد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی نمونه فوق برای کاهش همکاری ۰/۸۱، کاهش رابطه جنسی ۰/۶۱، افزایش واکنش های هیجانی ۰/۷۰، افزایش حمایت فرزند ۰/۳۳، افزایش رابطه فردی با

برای جمع آوری داده ها، ابتدا از معاونت پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم معرفی نامه به ریاست آموزش و پرورش شهر قم دریافت گردید و پس از اخذ موافقت اداره آموزش و پرورش شهر قم، به مراکز مشاوره مورد نظر مراجعه گردید.

سپس نمونه های پژوهش از بین مراجعین به دو مرکز مشاوره مورد نظر در شهر قم، در طی دو ماه دی و بهمن ماه سال ۱۳۹۸ با روش نمونه گیری در دسترس از بین افرادی که دارای ملاک های ورود بودند، انتخاب شدند. سپس در یکی از اتاق های مراکز مشاوره قبل از و یا بعد از جلسه مشاوره پس از کسب رضایت آگاهانه از مراجعین، نسبت به تکمیل ابزار های پژوهش اقدام شد. جهت تحلیل داده ها از شاخص های آمار توصیفی برای تعیین میانگین، انحراف معیار و از شاخص های آمار استنباطی جهت انجام رگرسیون چندگانه به روش هم زمان و ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. تحلیل داده ها در نرم افزار اس پی اس نسخه ۲۰ انجام شد.

یافته ها

در پژوهش حاضر تعداد زنان و مردان برابر بودند و هر دو ۲۰۲ تن بودند. تعداد افراد زنان در محدوده سنی ۳۵-۳۰ سال ۵۶ تن، تعداد ۱۰۶ تن در محدوده ۴۰-۳۵ سال، ۴۰ تن در محدوده سنی ۴۵-۴۰ سال بود. تعداد افراد مردان در محدوده سنی ۳۵-۳۰ سال ۵۴ تن، تعداد ۹۸ تن در محدوده ۴۰-۳۵ سال، ۵۰ تن در محدوده سنی ۴۵-۴۰ سال بود. سن ازدواج تعداد زنان در محدوده سنی کمتر از یک سال ۵۴ تن، تعداد ۴۶ تن در محدوده ۱-۲ سال، ۱۰۲ تن در محدوده سنی ۲ سال و بالاتر بود. سن ازدواج تعداد افراد مردان محدود سنی کمتر از یک سال ۶۵ تن، تعداد ۳۶ تن در محدوده ۱-۲ سال، ۱۰۱ تن در محدوده سنی ۲ سال و بالاتر بود. پیش فرض های داده ها بررسی شد. نتایج آزمون کالموگروف اسمیرنوف معنادار ($P > 0/05$) نبودند. بنابراین، شرط اولیه برای نرمال بودن متغیرهای پژوهش برقرار است. در (جدول ۱) داده های توصیفی متغیرهای پژوهش در زنان و مردان مشاهده می گردد.

روی با نمونه فوق ۰/۸۵ گزارش کردند (۲۳). در پژوهش Asa & Nkan (۲۴) روایی محتوا به روش کیفی "شاخص بی ثباتی ازدواج" توسط ۱۰ تن از متخصصان روانشناسی مورد تایید قرار گرفت. پایایی به روش همسانی دونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۲۴۰ تن از زنان مردان متاهل ایالت اکوا ایبوم نیجریه (Akwa Ibom State, Nigeria) ۰/۹۱ بدست آمد. در پژوهش یاری پور (۲۵) روایی محتوا به روش کیفی "شاخص بی ثباتی ازدواج" توسط ۱۵ تن از مدرسین دانشگاه آزاد واحد رودهن تایید شد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۸۰ زوج متقاضی طلاق مراجعه کننده به مجتمع قضایی شهید قدوسی دادگاه خانواده قم ۰/۸۱ به دست آمد. در پژوهش رضایی و همکاران (۲۶) "شاخص بی ثباتی ازدواج" بر روی ۱۸۰ تن (۹۰ زن و ۹۰ مرد) در آموزش و پرورش شهر کرمانشاه روایی همگرایی با "پرسشنامه صمیمیت زناشویی" (Marital Intimacy Questionnaire) ضریب همبستگی ۰/۵۳- گزارش شده است و روایی افتراقی با "پرسشنامه سازگاری زناشویی- اسپانیر" (Spanier-Marital Adjustment Questionnaire) ضریب همبستگی ۰/۵۶- گزارش شد. پایایی به روش همسانی دونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ با نمونه فوق ۰/۵۱ بدست آمد.

در پژوهش حاضر روایی محتوا به روش کیفی "مقیاس طرحواره جنسی" فرم مردانه و زنانه، "پرسشنامه تجدید نظر شده تعارض زناشویی" و "شاخص بی ثباتی ازدواج" مورد تایید ۱۰ تن از مدرسین گروه روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم رسید. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۲۰۲ زوج (۲۰۲ زن و ۲۰۲ مرد متاهل) به ترتیب برای "مقیاس طرحواره جنسی" ۰/۷۵، برای فرم مردانه ۰/۸۲ و برای فرم زنانه ۰/۸۵ بدست آمد. نمره کل "پرسشنامه تجدید نظر شده تعارضات زناشویی" ۰/۷۶، کاهش همکاری ۰/۷۵، کاهش رابطه جنسی ۰/۶۸، افزایش واکنش های هیجانی ۰/۷۷، جلب حمایت فرزند ۰/۶۵، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود ۰/۶۸، کاهش رابطه با خویشاوندان همسر و دوستان ۰/۷۵، جدا کردن امور مالی از یکدیگر ۰/۸۵، کاهش ارتباط موثر ۰/۷۵، و برای "شاخص بی ثباتی ازدواج" ۰/۸۵ بدست آمد.

جدول ۱: یافته‌های توصیفی طرحواره‌های جنسی در زنان و مردان

جنسیت	متغیرها	میانگین	انحراف معیار
زنان	پرشور- عاشقانه	۴۱/۹۸	۳/۸۲
	صریح- راحت	۲۵/۹۵	۲/۶۸
	خجالتی- محافظه کار	۲۱/۹۸	۲/۰۳۱
	تعارضات زناشویی	۹۶/۵۴	۱۴/۰۵
	بی ثباتی ازدواج	۱۵/۹۷	۴/۴۷
	پرشور- با محبت	۳۲/۰۱	۳/۵۴
مردان	قدرتمند- پرخاشگر	۴۰/۴۳	۳/۷۵
	روشنفکر- مترقی	۱۴/۹۴	۲/۷۷۰
	تعارضات زناشویی	۹۴/۶۵	۱۳/۴۹
	بی ثباتی ازدواج	۱۵/۵۴	۴/۲۰

نتایج (جدول ۱) میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش در بین زنان و مردان را نشان می‌دهد. جهت بررسی همبستگی طرحواره‌های جنسی با تعارضات زناشویی و بی‌ثباتی ازدواج از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

جدول ۲: ضرایب همبستگی پیرسون بین بی‌ثباتی ازدواج و تعارضات زناشویی با طرحواره‌های جنسی

جنسیت	مولفه‌های طرحواره‌های جنسی	بی‌ثباتی ازدواج	تعارضات زناشویی
زنان	پرشور- عاشقانه	**۰/۱۴۷	-۰/۰۶۹
	صریح- راحت	**۰/۱۵۱	-۰/۰۳۱
	خجالتی- محافظه کار	۰/۰۸۸	**۰/۱۳۱
	پرشور- با محبت	**۰/۱۳۱	*-۰/۱۲۸
	قدرتمند- پرخاشگر	۰/۰۳۴	**۰/۱۴۴
مردان	روشنفکر- مترقی	**۰/۱۵۶	**۰/۱۶۰

نتایج (جدول ۲) نشان می‌دهد بین مولفه‌های طرحواره جنسی پرشور- عاشقانه ($R=-0/147, P=0/000$)، صریح- راحت، پرشور- با محبت ($R=-0/151, P=0/000$) و روشنفکر- مترقی ($R=-0/156, P=0/000$) با بی‌ثباتی ازدواج همبستگی منفی وجود دارد و بین مولفه‌های خجالتی- محافظه کار و قدرتمند- پرخاشگر ($R=0/144, P=0/000$) با تعارضات زناشویی همبستگی مثبت و معنا دار وجود دارد. بین مولفه پرشور- با محبت ($R=-0/128, P=0/05$) و روشنفکر- مترقی ($R=-0/160, P=0/000$) با تعارضات زناشویی همبستگی منفی وجود دارد.

نتایج (جدول ۳) ضرایب همبستگی پیرسون هم‌زمان طرحواره جنسی مردان و زنان با تعارضات زناشویی

جدول ۳: ضرایب همبستگی پیرسون هم‌زمان طرحواره جنسی مردان و زنان با تعارضات زناشویی

جنسیت	شاخص‌های آماری		ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد		دوربین واتسون
	متغیر	بتا	خطای معیار	بتا	T	R	
مردان	مقدار ثابت	۱۰۰/۱۴۶	۱۳/۳۱۰	-	۷/۵۲۴	-۰/۰۰۰	
	پرشور- با محبت	-۰/۵۶۲	۰/۲۸۱	-۰/۱۴۴	-۲/۰۰۳	۰/۰۴۶	
	قدرتمند- پرخاشگر	۰/۵۲۴	۰/۲۶۷	۰/۱۴۰	۱/۹۵۸	-۰/۰۵۲	۲/۰۹۹
	روشنفکر- مترقی	-۰/۵۸۴	۰/۳۴۲	-۰/۱۱۹	-۱/۷۰۹	۰/۰۸۹	
	مقدار ثابت	۹۰/۴۵۱	۱۷/۷۴۹	-	۵/۰۹۶	-۰/۰۰۰	

				۰/۳۲۴	-۰/۰۲۳	۰/۲۷۱	-۰/۰۸۸	پرشور- عاشقانه	
۱/۶۴۴	۰/۰۰۹	۰/۰۹۴	۰/۶۴۵	-۰/۴۶۲	-۰/۰۳۳	۰/۳۷۶	-۰/۱۷۴	صریح- راحت	زنان
			۰/۱۹۹	۱/۲۸۹	۰/۰۹۲	۰/۵۰۲	۰/۶۴۸	خجالتی- محافظه کار	

دارد. مولفه‌های قدرتمند- پرخاشگر و روشنفکر- مترقی از لحاظ آماری قادر به پیش بینی تعارضات زناشویی نیستند ($P > 0/05$). همچنین مقدار دوربین واتسون در بین زنان نشانگر مستقل بودن مشاهدات می باشد. مولفه‌های پرشور- عاشقانه، صریح- راحت و خجالتی- محافظه کار همبستگی معناداری با تعارضات زناشویی ندارند ($P > 0/05$).

طبق (جدول ۳)، مقدار دوربین واتسون در بین مردان نشانگر مستقل بودن مشاهدات می باشد. ۴/۷ درصد از تعارضات زناشویی توسط طرحواره جنسی مردان (پرشور- بامحبت، قدرتمند- پرخاشگر و روشنفکر- مترقی) پیش‌بینی می شود. مولفه پرشور- بامحبت با ضریب بتای ۰/۵۶۲- همبستگی منفی و معناداری ($P < 0/05$) با تعارضات زناشویی

جدول ۴: ضرایب رگرسیون همزمان طرحواره جنسی مردان و زنان با بی ثباتی ازدواج

جنسیت	شاخص‌های آماری		ضرایب غیر استاندارد			ضرایب استاندارد		
	متغیر	بتا	خطای معیار	بتا	T	p-value	R	R2
مردان	مقدار ثابت	۲۴/۶۴۴	۴/۹۹۴	-	۴/۹۳۴	۰/۰۰۰		
	پرشور- بامحبت	-۰/۱۷۴	۰/۱۰۵	-۰/۱۱۹	-۱/۶۵۳	۰/۱۰۰		
	قدرتمند- پرخاشگر	۰/۰۳۲	۰/۱۰۰	۰/۰۲۳	۰/۳۱۷	۰/۷۵۱	۰/۲۱۴	۰/۰۴۶
	روشنفکر- مترقی	-۰/۳۲۵	۰/۱۲۸	-۰/۱۷۶	-۲/۵۳۲	۰/۰۱۲		
زنان	مقدار ثابت	۲۹/۲۱۸	۵/۵۷۴	-	۵/۲۴۲	۰/۰۰۰		
	پرشور- عاشقانه	-۰/۱۵۲	۰/۰۸۵	-۰/۱۲۶	-۱/۷۸۹	۰/۰۷۵		
	صریح- راحت	-۰/۲۳۴	۰/۱۱۸	-۰/۱۴۰	-۱/۹۸۶	۰/۰۴۸	۰/۱۸۳	۰/۰۳۴
	خجالتی- محافظه کار	-۰/۰۲۵	۰/۱۵۸	-۰/۰۱۶	-۰/۲۲۲	۰/۸۲۵		

بحث

پژوهش حاضر با هدف تعیین همبستگی طرحواره‌های جنسی با تعارضات زناشویی و بی‌ثباتی ازدواج زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره خانواده آموزش و پرورش شهر قم در سال ۱۳۹۸ انجام شد. نتایج حاکی از آن است که طرحواره‌های جنسی با تعارضات زناشویی و بی‌ثباتی ازدواج دارای همبستگی می باشد. ۴/۷ درصد از تعارضات زناشویی توسط طرحواره جنسی مردان (پرشور- بامحبت، قدرتمند- پرخاشگر و روشنفکر- مترقی) پیش‌بینی می شود. ۴/۶ درصد از بی‌ثباتی ازدواج توسط طرحواره جنسی مردان (پرشور- بامحبت، قدرتمند- پرخاشگر و روشنفکر- مترقی) پیش‌بینی می شود. ۳/۴ درصد از بی‌ثباتی ازدواج توسط طرحواره جنسی زنان (پرشور- عاشقانه، صریح- راحت و خجالتی- محافظه کار) پیش‌بینی می شود.

در مطالعه حاضر طرحواره‌های جنسی با تعارضات زناشویی و بی‌ثباتی ازدواج دارای همبستگی می باشند. این نتیجه

طبق (جدول ۴)، مقدار دوربین واتسون در بین مردان نشانگر مستقل بودن مشاهدات می باشد. ۴/۶ درصد از بی‌ثباتی ازدواج توسط طرحواره جنسی مردان (پرشور- بامحبت، قدرتمند- پرخاشگر و روشنفکر- مترقی) پیش‌بینی می شود. مولفه روشنفکر- مترقی با ضریب بتای ۰/۳۲۵- همبستگی منفی و معناداری ($P < 0/05$) با بی‌ثباتی ازدواج دارد. مولفه‌های پرشور- بامحبت و قدرتمند- پرخاشگر از لحاظ آماری قادر به پیش بینی بی‌ثباتی ازدواج نمی باشند ($P > 0/05$). مقدار دوربین واتسون در بین زنان نشانگر مستقل بودن مشاهدات می باشد. ۳/۴ درصد از بی‌ثباتی ازدواج توسط طرحواره جنسی زنان (پرشور- عاشقانه، صریح- راحت و خجالتی- محافظه کار) پیش‌بینی می شود. مولفه صریح- راحت با ضریب بتای ۰/۲۳۴- همبستگی منفی و معناداری ($P < 0/05$) با بی‌ثباتی ازدواج دارد. مولفه‌های پرشور- عاشقانه و خجالتی- محافظه کار از لحاظ آماری قادر به پیش بینی بی‌ثباتی ازدواج نمی باشند ($P > 0/05$).

زندگی‌شان وجود دارد. بعضی از این موارد و مشکلات مانند خیانت جنسی نقش مهمی در تعارضات زناشویی و طلاق به عهده دارند (۴). تعارضات در روابط زناشویی می‌تواند به عدم رضایت از روابط زناشویی به ویژه نارضایتی از روابط جنسی بین زوجین منجر شود (۲۸).

بنکدار مازندرانی (۱۲) در پژوهش خود نشان داد زنانی که تجربه اولین آمیزش را پشت سر گذاشته‌اند، طرحواره‌های جنسی پرشور- عاشقانه و صریح- راحت دارند و زنانی که هیچگاه آمیزش جنسی نداشته‌اند، طرحواره خجالتی- محتاط دارند. تمایلات جنسی مردان نیز با بازنمایی‌های شناختی آن‌ها مطابق بود، اما، این تطابق در زنان بیشتر مشهود است. از آنجایی که دیدگاه زنان دارای طرحواره‌های منفی دیگران را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد، روابط جنسی آن‌ها، به طور بالقوه آسیب پذیر است. دیدگاه جنسی ضعیف و منفی می‌تواند یک عامل حساس برای رشد کژکاری‌ها و مشکلات جنسی باشد و در برابر فشارهای مربوط آسیب پذیرتر باشند (۱۲). به همین سبب می‌توان گفت مردان و زنانی که دیدگاه‌های مثبتی به مسائل جنسی و روابط عاشقانه دارند، کارکرد جنسی مطلوبی از خود نشان می‌دهند. اما مردان و زنانی که طرحواره‌های منفی خجالتی- محتاط دارند، در روابط جنسی نیز کارکرد ضعیفی از خود نشان می‌دهند و با توجه به اهمیت روابط جنسی در ایجاد رضایت یا عدم رضایت زناشویی می‌توان استنباط نمود که طرحواره‌های جنسی مثبت موجب تداوم زندگی و رضایت زناشویی زوجین گردیده و طرحواره‌های جنسی منفی می‌توانند عاملی در تخریب روابط زناشویی و برهم خوردن زندگی زناشویی گردند (۱۴).

نتیجه گیری

نتیجه پژوهش نشان می‌دهد طرحواره‌های جنسی با تعارضات زناشویی و بی‌ثباتی ازدواج دارای همبستگی می‌باشد. با توجه به اینکه طرحواره‌های جنسی نقش مهمی در تعارضات زناشویی و بی‌ثباتی ازدواج دارند، بنابراین، به روانشناسان و مشاوران توصیه می‌شود با تغییر طرحواره‌های جنسی در جهت مثبت موجبات کاهش تعارضات زناشویی و ثبات ازدواج را پدید آورند و از آسیب طلاق پیشگیری کنند. بعلاوه، به مشاورینی که زوجین پیش از ازدواج به آن‌ها مراجعه می‌نمایند نیز توصیه می‌گردد تا زوجین را از نظر چگونگی طرحواره‌های جنسی مورد

با نتایج پژوهش‌های ذیل همسو می‌باشد. بابایی و همکاران (۲۷)، بنکدار مازندرانی (۱۲)، مریمی و همکاران (۱۳) در پژوهش خود نشان دادند که طرحواره‌های جنسی با رضایت زناشویی زوجین همبستگی دارد. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت، بخشی از علل و زمینه‌های بروز تعارضات زناشویی به نحوه روابط و تعامل‌های دو جنس زن و مرد و روابط ویژه آن‌ها در خانواده به عنوان زن و شوهر باز می‌گردد. از آنجا که تعارض امری ارتباطی می‌باشد، بهتر است که تعامل بین زوجین مورد بررسی قرار گیرد. در طرحواره‌های جنسی گرایش‌های فردی بیشتر مورد نظر است. این طرحواره‌ها نگرش‌ها، رفتارها، تصمیمات و قضاوت‌های جنسی فرد را هدایت می‌کنند. طرحواره‌ها همیشه خود را در روابط نشان می‌دهند و باعث تأثیر در روابط بین فردی می‌شوند. معمولاً ماهیت ناسازگار طرحواره‌ها زمانی ظاهر می‌شوند که افراد در روند زندگی خود و تعامل با دیگران به ویژه رابطه زناشویی به گونه‌ای عمل کنند که طرحواره‌های آن‌ها باید به هر قیمتی تایید شود (۴). Anderson & Cyranowski (۶) در پژوهش خود نشان دادند که زنان دارای طرحواره مثبت، نسبت به زنان دارای طرحواره منفی، رضایت جنسی بیشتری دارند. نتایج بعدی پژوهش حاضر نشان می‌دهد که ۴/۷ درصد از تعارضات زناشویی توسط طرحواره جنسی مردان (پرشور- بامحبت، قدرتمند- پرخاشگر و روشنفکر- مترقی) پیش‌بینی می‌شود. ۴/۶ درصد از بی‌ثباتی ازدواج توسط طرحواره جنسی مردان (پرشور- بامحبت، قدرتمند- پرخاشگر و روشنفکر- مترقی) پیش‌بینی می‌شود. ۳/۴ درصد از بی‌ثباتی ازدواج توسط طرحواره جنسی زنان (پرشور- عاشقانه، صریح- راحت و خجالتی- محافظه‌کار) پیش‌بینی می‌شود. این یافته با نتایج پژوهش‌های ذیل در یک راستا می‌باشد. مرادی اورگانی (۱۴)، Mueller و همکاران (۱۵) و Crane و همکاران (۱۶) همسو می‌باشد. در تبیین یافته فوق می‌توان گفت تعارضات زناشویی مشکلات فراوانی برای زوجین به وجود می‌آورد، حتی زوجینی که دارای فرزند هستند یا تازه صاحب فرزند شده‌اند فرزندان آن‌ها از تبعات تعارضات زناشویی والدین خود نیز آسیب می‌بینند (۳). بررسی‌ها نشان می‌دهد زنان و مردانی که تعارضات زناشویی زیادی را در روابط و زندگی خود تجربه می‌کنند موارد مختلفی مانند درک ناکافی از یکدیگر، انتظارات غیر واقعی از ازدواج و یا انتظارات غیر واقعی از یکدیگر، مشکلات مالی و اخلاقی در

تاریخ ۱۳۹۸/۸/۶ می باشد که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم انجام شده است. از مسئولین دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم و بویژه افراد نمونه شرکت کننده که در اجرای این پژوهش همکاری نمودند، تشکر و قدردانی می شود.

ارزیابی قرار دهند. در خصوص محدودیت پژوهش می توان گفت، این پژوهش بر روی مراجعین مراکز مشاوره شهر قم انجام شده و در تعمیم نتایج به سایر اقشار جامعه باید جانب احتیاط را رعایت نمود.

تضاد منافع

هیچ یک از نویسندگان این مطالعه تعارض منافی برای انتشار این مقاله ندارند.

سپاسگزاری

این مقاله نتیجه پایان نامه کارشناسی ارشد فرشته اسلامی باباحیدری به راهنمایی خانم دکتر فائزه عسگری، مصوب با کد ۱۵۴۲۰۷۰۵۹۸۲۰۰۱ در سایت <http://ris.iaiu.ac.ir> و در

References

1. Mostafa V, Fallahzadeh H, Rezapour Faridian R. [Predicting the quality of care in marital relationships based on perceived parenting styles and self-esteem]. *Family Research Quarterly*. 2018; 4 (54): 201- 220. <http://jfr.sbu.ac.ir/article/view/20958>
2. Ghaffari D, Sidi M, Saf Rezaei Kh. [The effect of satellite on marriage instability; the mediating role of religiosity and a positive attitude towards the opposite sex]. *Islamic Journal of Women and Family*. 2018; 5 (8): 9-21. http://pzk.journals.miu.ac.ir/article_1042.html
3. Chan K S, Lam C B, Law N C W, Cheung R Y M. From child autistic symptoms to parental affective symptoms: A family process model. *Research in Developmental Disabilities*. 2018; 75(2): 22-31. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2018.02.005>
4. Babaei A. [Predicting women's marital conflicts in domestic violence based on sexual schemas, sexual function and sexual satisfaction]. *Psychiatric Nursing*. 2018; 6 (5):16-24. URL: <http://ijpn.ir/article-1062-1-fa.html>
5. Cyranowski JM, Arestad SL, Andersen BL. The role of sexual self-schema in a diathesis stress model of sexual dysfunction. *Applied and Preventive Psychology*. 1999; 8(3):217-28. [https://doi.org/10.1016/S0962-1849\(05\)80078-2](https://doi.org/10.1016/S0962-1849(05)80078-2)
6. Anderson BL, Cyranowski JM. Women's sexual self-schema. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1994; 67(6):1079- 100. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.6.1079>
7. Ghanbari A, Motamedi H, Heydarian Far N, Refahi J. [Predicting the components of lovemaking based on sexual schema mediated by religious commitment in men and women in Isfahan]. *Women and Society (Sociology of Women)*. 2018; 9 (1): 107- 124. http://jzv.j.miau.ac.ir/article_3106.html
8. Khayatan F, Reyhani Asl F. [The effectiveness of sexual skills training on women's sexual schemas, sexual self-esteem and sexual satisfaction of women referring to counseling centers in Isfahan]. *Quarterly Journal of Nursing, Midwifery and Paramedical*. 2017; 2 (4): 45-55. <https://doi.org/10.29252/sjnmp.2.4.45>
9. Stodeh H. [Social Pathology]. Tehran, Avaye Noor. 2012; p. 205. <https://avayenoor.com>
10. Halligan C, Chang I J, Knox D. Positive effects of parental divorce undergraduates. *Journal of Divorce & Remarriage*. 2014; 55(7): 557-567. <https://doi.org/10.1080/10502556.2014.950905>
11. Janjani P, Momeni Kh, Amiri N, Simonli A, Mardai A. [A systematic review of research on marital turmoil, the dominance of positivism and the absence of gender issues]. *Journal of Women's Psychological Social Studies*, 2018; 16 (4): 194-149.
12. Bankdar Mazandarani N. [The relationship between sexual self-concept (self-efficacy, alertness, self-esteem and schema) with marital instability]. 5th National Conference on New Research in the Field of Educational Sciences and Psychology of Iran (with the Participatory Culture Approach). 2018; Tehran, Iran Participatory Culture House. <https://civilica.com/papers/1-10608/>
13. Maryami F, Ranjbari Pour T, Calligrapher A. [The role of sexual schemas in predicting marital satisfaction of married female students]. 1st International Conference on Psychology and Social Sciences, 2016; Tehran, Bartar Services Company. <https://civilica.com/doc/534567/>
14. Moradi Organi E. [The relationship between sexual schemas with sexual satisfaction

- and marital adjustment in married cultural Falavarjan]. MSc. thesis Isfahan: University of Isfahan; 2012. www.thesisdi.ui.ac.ir
15. Mueller K, Rehman US, Fallis EE, Goodnight JA. An interpersonal investigation of sexual self-schemas. *Archives of Sexual Behavior*. 2016; 45(2):281-90. <https://doi.org/10.1007/s10508-015-0638-6>
  16. Crane KC, Middleton RA, Bean D. Association between sexual function and marital relationship. *Journal of Family Therapy*. 2015; 28(1): 53-60. URL: <http://ijn.iums.ac.ir/article-1-2190-en.html> <https://doi.org/10.1080/019261800261815>
  17. Nowosielski K, Jankowski K S, Kowalczyk R, Kurpisz J, Normantowicz-Zakrzewska M, Aleksandra K. Sexual Self-Schema Scale for women-validation and psychometric properties of the Polish Version. *Sex Medicine*, 2018; 6(2):131-142. <https://doi.org/10.1016/j.esxm.2017.12.002>
  18. Mojtabae M, Saberi H, Alizadeh A. [Women sexual function: The role of sexual - self schema and body image]. *Quarterly Journal of Health Psychology*. 2014; 3(9):52-64. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=296284>
  19. Sanaei B. [Scales for Measuring Family and Marriage]. Tehran: Besat.2000. <http://besatpub.ir/product>
  20. Amani A, Issa Nejad A, Alipour A. [Evaluation of the effectiveness of treatment based on acceptance and commitment in a group method on marital turmoil, marital conflict and optimism in married women referred to the Kermanshah Relief Committee Counseling Center]. *Journal of Cognitive Psychology and Psychiatry*. 2018; 5 (1):64-42. <https://doi.org/10.29252/shenakht.5.1.42>
  21. Muqtadar L, Hallaj L. [Comparison of early maladaptive schemas, emotional malaise and happiness in women with and without marital conflicts. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery*]. 2018; 7 (2): 145-138. URL:<http://jcnm.skums.ac.ir/article-1-776-fa.html>
  22. Sadati A, Mehrabizadeh Honarmand M, Sudani M. [The causal relationship between differentiation, neuroticism and forgiveness with marital boredom mediated by marital conflict]. *Journal of Family Psychology*. 2014; 1 (2): 68-55. http://jpmm.miau.ac.ir/article_2286.html
  23. Edwards J N, Johnson D R, Booth A. Coming apart: A prognostic instrument of marital breakup. *Family Relations*. 1987; 36(2):168-170. <https://www.jstor.org/stable/583948> <https://doi.org/10.2307/583948>
  24. Asa UA, NkanVV. Factors associated with marital instability among rural farming households in Akwa Ibom State, Nigeria. *European Scientific Journal* .2017; 13(15): 290-300. <https://doi.org/10.19044/esj.2017.v13n15p290>
  25. Yaripour A. [The effect of family counseling interventions on the divorce rate in the courts of Qom province]. Master Thesis, Islamic Azad University, Roodehen Branch; 2011. <https://riau.ac.ir/fa/page/105>
  26. Rezaei Z, Bustanipour AR, Habibian F. [The role of marital trust and intimacy in predicting marriage in married men and women]. *Journal of Consulting Research*. 2013; 12 (47): 82-69. URL: <http://iran counseling.ir/journal/article-106-1-fa.html>
  27. Babaei A, Abbasi A, Mir Mohammadi M, Entezari S. [The relationship between sexual schemas and sexual function with marital conflicts of women involved in domestic violence]. *Zanko Journal of Medical Sciences*.2019; 20 (65): 96-87. URL: <http://zanko.muk.ac.ir/article-1-436-fa.html>
  28. Aversa F, Nimb F M, Simonelli C. Sexism and sexual dysfunctional beliefs: exploring the association with sexual and relational satisfaction. *The Journal of Sexual Medicine*.2017; 14(4): 109-113. <https://www.beaumont.org/conditions/male-female-sexual-dysfunction-types> <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2017.03.092>